

Komentáře k domácímu kolu kategorie Z8

1. Najděte všechna čtyřmístná čísla dělitelná třemi, která po vynásobení číslem 17 dávají součin končící trojčíslem 519.

ŘEŠENÍ. Zapišeme úlohu jako algebrogram a postupně doplňujeme neznámé číslice:

$$\begin{array}{r}
 a \ b \ c \ d \\
  1 \ 7 \\
 \hline
 * \ * \ e \ f \ g \\
 a \ b \ c \ d \\
 \hline
 * \ * \ * \ 5 \ 1 \ 9
 \end{array}$$

Jelikož $g = 9$, musí být $d = 7$. Po dosazení dostaneme

$$\begin{array}{r}
 a \ b \ c \ 7 \\
  1 \ 7 \\
 \hline
 * \ * \ e \ f \ 9 \\
 a \ b \ c \ 7 \\
 \hline
 * \ * \ * \ 5 \ 1 \ 9
 \end{array}$$

Odtud je zřejmé, že $f = 4$. Pak musí být $c = 0$. Dosadíme a získáme

$$\begin{array}{r}
 a \ b \ 0 \ 7 \\
  1 \ 7 \\
 \hline
 * \ * \ e \ 4 \ 9 \\
 a \ b \ 0 \ 7 \\
 \hline
 * \ * \ * \ 5 \ 1 \ 9
 \end{array}$$

Dále vidíme, že $e = 4$ a tedy $b = 2$. Pak máme

$$\begin{array}{r}
 a \ 2 \ 0 \ 7 \\
  1 \ 7 \\
 \hline
 * \ * \ 4 \ 4 \ 9 \\
 a \ 2 \ 0 \ 7 \\
 \hline
 * \ * \ * \ 5 \ 1 \ 9
 \end{array}$$

Protože čtyřmístné číslo $a207$ je dělitelné třemi, může být $a = 3$ nebo $a = 6$ nebo $a = 9$. Úloha má tedy 3 řešení.

Hledaná čtyřmístná čísla jsou 3 207, 6 207 a 9 207.

2. Najděte všechny trojice přirozených čísel menších než 10, jejichž součin je sedmi-násobkem jejich součtu.

ŘEŠENÍ. Označíme hledaná čísla a, b, c ; $a, b, c \in \{1, 2, \dots, 9\}$. Má platit:

$$abc = 7(a + b + c).$$

Ze zápisu je patrné, že aspoň jedno z čísel a, b, c je rovno sedmi. Předpokládejme, že $a = 7$. Pak platí: $7bc = 7(7 + b + c)$, tj.

$$bc = 7 + b + c.$$

Odtud plyne, že $b > 1$ a $c > 1$. Jednotlivé možnosti zapíšeme do tabulky, ve které volíme b a dopočítáme c :

b	c
2	9
3	5
4	neexistuje
5	3
6	neexistuje
7	neexistuje
8	neexistuje
9	2

Z tabulky plyne, že úloha má dvě řešení. Hledané trojice čísel jsou $(2, 7, 9)$ nebo $(3, 5, 7)$.

3. *Jano si koupil sedmimílové boty. Jeho kamarád Honza z Čech si koupil létající koberec. Potom se oba dva zúčastnili pohádkového dvanáctihodinového závodu. Během závodu měli hlad, a tak se oba dva zastavili na jídlo. Oběma zabrala přestávka na jídlo jednu hodinu. Kdyby se Honza nezastavil po cestě na vepřo-knedlo-zelo, předběhl by Jana o 51 kilometrů. Kdyby se Jano nestavil na bryndzové halušky, předběhl by Honzu o 28 kilometrů. Jak daleko od sebe by skončili, kdyby nejedl ani jeden z nich? Kdo z nich by byl první?*

ŘEŠENÍ. Kdyby závody trvaly 24 hodin a po dobu prvních 12 hodin by jedl Jano, byl by Honza po těchto 12 hodinách o 51 km vpředu. Po dobu druhých 12 hodin, kdyby jedl pouze Honza, by Jano tento náskok snížil o celých 28 km, tedy Honza by vyhrál o $51 - 28 = 23$ km. Když za 23 hodin, které oba závodili, předběhne Honza Jana o 23 km, tak za každou hodinu závodu ho předběhne o 1 km. Kdyby ani jeden z nich nejedl, byl by první Honza. Jejich vzdálenost na konci závodu by byla 12 km.

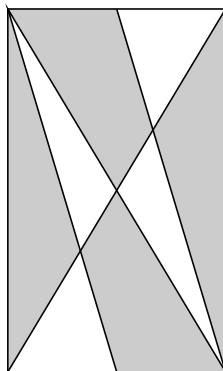
4. V Tramtárii mají pět lékařských fakult, z nichž každá může přijmout do prvního ročníku 200 studentů. Přijímací zkoušky na jednotlivé fakulty se konají v různé dny, proto si studenti mohou podat přihlášku na více škol. Ptali jsme se na jednotlivých fakultách, kolik dostali přihlášek pro rok 2007/08. Získali jsme tyto odpovědi:
1. fakulta: „Dostali jsme pětkrát více přihlášek, než kolik jsme měli volných míst.“
  2. fakulta: „U nás počet uchazečů převyšoval kapacitu o 320 %.“
  3. fakulta: „Na naši fakultu se hlásilo o 510 uchazečů více, než kolik jsme mohli přijmout.“
  4. fakulta: „U nás na každé volné místo připadly v průměru 3 přihlášky.“
  5. fakulta: „K nám se hlásilo o tři čtvrtiny zájemců více, než kolik jsme měli míst.“
- V akademickém roce 2007/08 nakonec na lékařské fakulty nastoupilo do 1. ročníku 1 000 studentů. Ze statistik vyplývá, že zájemce o studium medicíny podal na lékařské fakulty průměrně 2,5 přihlášky. Kolik zájemců se nedostalo na žádnou z fakult?

ŘEŠENÍ. Počty přihlášek na jednotlivé fakulty:

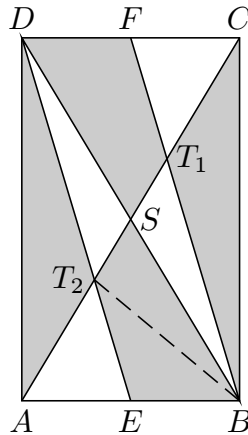
1. fakulta ... $5 \cdot 200 = 1\,000$,
2. fakulta ... $200 + 3,2 \cdot 200 = 840$,
3. fakulta ... $200 + 510 = 710$,
4. fakulta ... $200 \cdot 3 = 600$,
5. fakulta ... $200 + \frac{3}{4} \cdot 200 = 350$.

Zájemci o studium medicíny podali v daném roce celkem $1\,000 + 840 + 710 + 600 + 350 = 3\,500$ přihlášek. Uchazečů bylo $3\,500 : 2,5 = 1\,400$. Na žádnou fakultu se nedostalo $1\,400 - 1\,000 = 400$ zájemců.

5. Pan Poleno s panem Střepinou vyráběli nové domovní dveře o velikosti 3 m^2 . Rám dveří tvaru obdélníku, jeho úhlopříčky a dvě další příčky, které spojovaly dva vrcholy obdélníku se středy protilehlých stran, byly z kovových tyčí. Pan Poleno vyplnil dřevem čtyři tmavé části dveří a pan Střepina zbývající části dveří zasklil. Kolik metrů čtverečních dřeva potřeboval pan Poleno na výplň dveří?

ŘEŠENÍ. Označme E střed AB , F střed CD . $ABCD$ je obdélník, jeho úhlopříčky AC a BD se navzájem půlí, S je průsečík úhlopříček. Vzhledem k symetrii se stačí

zabývat pouze trojúhelníkem ABC , který má obsah $1,5 \text{ m}^2$. Body T_2 resp. T_1 jsou těžiště trojúhelníků ABD resp. BCD . Proto platí:

$$|AT_2| = |T_2T_1| = |T_1C| = \frac{1}{3}|AC|.$$

Trojúhelníky ABT_2 , BT_1T_2 a BCT_1 mají tedy stejný obsah $0,5 \text{ m}^2$. Také trojúhelníky AET_2 a EBT_2 mají stejný obsah a analogicky trojúhelníky T_2BS a BT_1S mají stejný obsah. Odtud vidíme, že poměr dřevo : sklo je $2 : 1$.

Pan Poleno spotřeboval 2 m^2 dřeva.

- 6.** Uprostřed náměstí v Kocourkově je čtvercový travnatý záhon. Kocourkovští zjistili, že zapomněli udělat chodník. Proto na něj z každého okraje záhonu ubrali 2 metry. Před položením zámkové dlažby a písku pod ní bylo třeba pod celou plochu chodníku vykopat půl metru hluboký výkop. Odkopáním trávy a hlíny se záhon zmenšil o $1\,200 \text{ m}^2$.
- Vypočítejte obsah plochy zbylého travnatého záhonu.
  - Kolik m^3 písku je pod dlažbou, jestliže povrch dlažby je v rovině s travnatým záhonem a výška dlaždice je 8 cm ?

ŘEŠENÍ. Když z každé strany ubrali 2 metry, rozměry trávníku se zmenšily o 4 metry. Zmenšení plochy nám umožní vypočítat rozměr záhonu:

$$\begin{aligned} (a \cdot a) - (a - 4)(a - 4) &= 1\,200, \\ 8a - 16 &= 1\,200, \\ a &= 152. \end{aligned}$$

Strana náměstí je tedy dlouhá 152 metry.

Záhon má nyní obsah $(152 - 4)(152 - 4) = 148^2 = 21\,904 \text{ m}^2$. Objem šterku vypočítáme z $1\,200 \text{ m}^2$ zmenšení, $0,5 \text{ m}$ hlubokého výkopu sníženého o 8 cm , tj. o výšku dlaždice:

$$\begin{aligned} V &= 1\,200(0,5 - 0,08), \\ V &= 1\,200 \cdot 0,42, \\ V &= 504. \end{aligned}$$

Pod chodníkem je 504 m^3 šterku.